NRO 82

# KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 12 Pazdziernika V. S. ROKU 1810.

PETERZBURG V. S. 1 pazdziernika. Saski General Watzdorf nadzwyczayny poseł i pełnomocny minister Króla saskiego u dworu Rossyyskiego, temi dniami miał audyencyą u J. J. Mości, na którey złożył listy wierzytelne. Potym był prezentowany Imperatorowey matce i teraz panuiącey — Króla Pruskiego Fligiel-adiutant Wrangiel przysłany do tuteyszego dworu z doniesieniem o śmierci Królowey pruskiey, miał ostatnią audyencyą u J. J. Mości po którey wyieżdża na powrót do Berlina.

J. J. Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie Wołyńskiego ułańskiego półku maiorowi Woiewodzkiemu i woyska dońskiego starszynie Jsaiewowi 4 oraz maiorowi Saratowskiego m. p Pławkowi za popisanie się w bitwach z nieprzyiaciołami d. 22 sierpnia w szturmie Bini i 24 lipca pod wsią Amamlach — Z listy rang wymazuią się z ran umarli, Arzamazkiego dr: p. Maior Kołtowski, Wiatskiego m. p. porucznik Czernicki, tudzież umarli z chorob Jziumskiego d. p. chorąży Gimbutt, oraz Naczelnik 18tey dywizyi J. J. Mosci General Adiutant Xże Dołhoruki 5ty.

Gazeta zawiera Pocztą Siewierną zwana, pod artykułem z Lipska 16 września następuiący artykuł „Chociaż północna pszczoła, wylatuiąca z Altony, obiecała zbierać miod czysty, chociaż przyrzekła w gazecie swoiey ogłaszać publiczności iedynie to co iest przystoyném i prawdziwém, choci aż zawsze nosi nadpis „Je ne cueille que ce qui est decent et vrai; iednak my postrzegamy że ta pszczoła od nieiakiego czasu niesiada iuż na miodowe kwiaty, lecz na brudne rosliny, i dla tego rozgłasza zamiast wiadomości przystoynych i prawdziwych pusłe wieści i baśnie, zbieraiąc nowiny z gazet pisanych piórem niesprawiedliwości i stronnictwa. Między innemi, pszczoła północna, opisuie wielką nader klęskę zadaną Rossyanom pod Ruszczukiem; iednak wszystkim wiadomo że ci dotąd ciągle na wszystkich punktach gromią Ottomanow. Przed kilku tygodniami widziała Europa, że woysko Rossyyskie odnosiło znakomite zwycięztwa własnie w tenczas, kiedy Wiedeńskie i Prezburskie gazety rozgłaszały wiadomości o iego porażkach. Tegoż czasu Sylistrya otworzyła pyszne bramy, a młody bohatyr Kamiński rozbił 40tysięczny korpus. To zwycięztwo zapewne obali Ruszczuk. Wielu tuteyszych kupcow na iarmark przybyłych porobiło zakłady, że przed iego zakończeniem przy idzie wiadomość o zdobyciu tey twierdzy.

PARYZ 28 września ( z Paryz Monit Hzmb:) Skończyły się biesiady w Grobois u W. Vice-hetmana Berthier Xcia Neufchatel i Wagran, sprawione dla Imperatora, z powodu urodzin młodego Xcia. Dwor cały udał się do Fontenebleau. Tamże ziechali W. Xżna Borghese i Xże Bergu Napoleon Ludwik. Oczekuią tam przybycia Królowey holl z familią, i Xcia Neufchatel. Imperator powiększaiąc dwór Imperatorowey z powodu przyłączonych kraiow mianował ieszcze 12 dam pałacowych między temi znayduią się 2 Rzymianki i 5 Hollenderek. Xże Pontecorvo następca tronu Szwedzkiego ieszcze niewyiechał do nowey oyczyzny: generalny konsul szwedzki Signeul poprzedza królewicza. Minister spraw zagranicznych Xże Cadore udał się do Fontenebleau. Dnia 25 w nocy na powrót do Wiednia wyiechał Graf Metternich. U dworu naszego bawił blisko półrocza od czasu ożenienia Napoleona. Układy iego z dworem naszym są taiemnicą.

W Drukarni Imperatorskiey wyszło dziełko opisuiące stan liczbę i rozkład woysk państwa francuzkiego ze wszystkiemi szczegułami (1 Piechota liniowa fr liczy 122 regimenta; każdy złożony z 4ch batalionow czynnych i z iednego odwodowego do przyymowania nowozaciężnych, do ich cwiczenia, do utrzymania straży i całey gospodarki regimentowey: z tey liczby znayduie się w Hiszpanii 51 regimentow, w Neapolu 5 we Włoszech 11, w Jlliryi 4, w Hollandyi 5, pod Boulogne 4, w Niemczech 12 pod generałami dywizyi Friand Gudin i Morand, Piechota letka fr: liczy 32 regimenta także po 5 batalionow: z tych 15 iest w Hiszpanii, 6 tam idzie, 3 w Niemczech. 2 w Jlliryi, 1 w Neapolu, Tymczasowych połbrygad iest 10: wszystkie idą do Hiszpanii: uformowane są w czasie woyny przeszłey z batalionow odwodowych. Podobnież uorganizowane zostały tymczasowie 4 regimenta, i te udaią się do Hiszpanii. Tamże znayduie się 7 regimentow posiłkowych uformowanych z ułomkow różnych regimentow. (2 Jazda fr liczy 2 regimenta karabinierow po 4 szwadrony i te są we Francyi, 14 regimentow także 4roszwadronowych kirysierow, z tych 4 są w Niemczech, 1 w Hiszpanii, a 9 we Francyi, 30 regimentow dragonow, z tych 25 iest w Hiszpanii a 2 są we Włoszech; 28 regimentow strzelcow konnych, z tych ieden w Niemczech, 3 w Hollandyi, 2 w Neapolu, 3 we Włoszech, 9 w Hiszpanii, 2 w Jlliryi, 1 pod Boulogne; 11 regimentow huzarow, z tych 6 w Hiszpanii, 1 w Hollandyi, 1 we Włoszech 1 w Niemczech. Nadto ieden iest regiment tymczasowy iazdy ciężkiey od 4ch kompanii 10 regimentow tymczasowych dragonow po 6, 7, i 8 kompanii, 2 regimenta tymczasowe

strzeleckie; z tych wszystkich znaydują się w Hiszpanii 3 rgmnta i 2 szwadrony; reszta stoi we Francyi; ( 3 Artylerya fr. liczy 8 regimentow pieszych, po 5 batalionow każdy, czyli po 22 kompanie; 6 regimentow konnych po 6, 7, i 8 kompanii; 26 batalionow artyleryi do pociągu po 6 kompanii, 16 kompanii pontonierow, 16 kompanii rzemieślnikow, 4 kompanie puszkarzow, 109 kompanii kanonierow mieyskich, 10 kompanii minerow, 45 kompanii saperow, 6 kompanii amunicyynych. Z tey liczby do każdego korpusu iest przydana pewna część artyleryi w stosunku do liczby piechoty. ( 4 Woyska związkowe państwa, znayduiące się w Hiszpanii, są, 4 regimenta szwaycarskie, 1 batalion Walezyyski, 1 Neufchatelski; tamże regimenta włoskie, 2 letkiey piechoty, 4 ciężkiey liniowey, 1 regiment dragonow Napoleona, 1 regiment strzelcow, ieden artyleryi pieszey i iedna kompania do pociągu; neapolitanskie 2 regimenta piesze i 2 iazdy; ligi renskiey regiment pieszy badenski z kompanią artyleryi, regimenta Darmsztadzki, Nassauski, Saski, Wirtzburski, Frankfurtski, piesze i konne, tudzież kompanie mnieyszych Xiążąt rzeskich; 5 regimenta Warszawskie, 1 kompania artyleryi, i 2ga saperow; hollenderskie 2 regimenta liniowey piechoty, szwadron huzarow i kompanie artyleryi pociągu i minerow; westfalskie 3 regimenta liniowe, regiment strzelcow i kompania artyleryi; Bergskie 3 regimenta liniowe, ieden konny i kompania artyleryi. ( 5 Korpus woyska nie będący na liscie, zawiera 4 bataliony korsykańskie w służbie neap: batalion wyspy Elby, regiment morza srzodziemnego, batalion strzelcow korsykańskich i ten we Włoszech. Dwa regimenta gwardyi Paryzkiey, 7 regimentow strzelcow góralow, legion południowy, legiony hannowerski i Nadwislanski 8 batalionowy, 4 szwadrony proporcow polskich, legion portugalski z 5 regimentow pieszych i 2 konnych złożony, są lub idą do Hiszpanii. (6 Regimenta zagraniczne z cudzoziemcow zaciągnione, regiment Latour d' Auvergne Szkotow, Ysenburg Niemcow, prusakow we Włoszech, regiment hiszpanow w Avignon. (7 Nakoniec doliczyć trzeba we Fracyi znayduiące się 4 bataliony cudzoziemcow, 4 osadowe, 7 konskrypcyonistow nieposłusznych, 116 kompanii departamentowych, 12 batalionow ekwipażow woyskowych, 10 kompanii do posługi w szpitalach, 29 kompanii weteranow, 2 osady weteranow w Julich i Asti, 59 szwadronow żandarmow. Ogulem znayduie się w Hiszpanii 139 regimentow piechoty i 55 iazdy oprócz artyleryi i kompanii saperow, minerow i maytkow.

Względem opłaty i obliczenia długow Hollandyi, Napoleon wydał obszerne rozporządzenie. Wszystkie procenta i pensye zaległe maią bydź podług wszelkiey słuszności obrachowane. Dla tymczasowey opłaty wygotować rozkazał papierow na 24 miliony frankow. Dobra narodowe ruchome i nieruchome służyć będą za fundusz do umorzenia długow. W miarę ich wyprzedaży z publicznego targu wykupowane będą teraz wspomnione papiery. Kassa umarzaiąca państwa fr: powinna co miesiąc spłacic pół miliona ciążącego długu — Kommissia, wyznaczona do rozdziału przeznaczoney nadgrody dla obywatelow miasta Flessyngi, iuż skończyła tę robotę i plan przełożyła na uwagę ministra wnętrznego.

LONDYN d. 18 września. ( z Franc, Hamb, Berlin: ) Przysłane gazety z Calcutta opisuią spory woyska naszego w Indyach wschodnich z rządem naywyższym. Officerowie ostro są upomnieni za zuchwałość i niekarność. Mianowicie Podpulkownik Munro oskarżony iest że się chciał mieszać do spraw cywilnych i gwałtem w ciskał się do administracyi kompanii. Opłata dla woyska po wszystkich prowincyach znacznie zmnieyszona, iednak dostatecznie wystarczyć może na życie officerom. Głoszono w Indyach że eskadra fr: tam przybydź miała z posiłkami dla Marratow i innych nieprzyiacioł Brytanii W. na tym pół wyspie. Na morzu między Arabią a państwem Perskim tudzież na morzu czerwoném między Egiptem a Arabią krążą nasze eskadry. Kilka okrętow stoi między Madagaskar i wyspą francuzką. Ta potęga powściągnęla zuchwałych korsarzow namnożonych po przystaniach Azyi i Afryki. Zabor okrętow kupieckich dawniey częsty i nader szkodliwy dziś stał się rzadszym z tego powodu. Wehabitowie zerwali z nami wszelką komunikacyą, przeciwnie Beiowie Egipscy przystąpili do układow handlowych. Jmie Napoleona w całey Azyi iest wielkie. Przełożone iego kampanie na iezyk arabski są przedmiotem powszechney ciekawości na wschodzie.

Odebraliśmy z lądu wiadomość o wyborze Xcia Pontecorvo na następcę tronu szwedzkiego. Jle Anglicy spodziewaiący się że ten akt zrobi wielkie wrażenie, tyle Monitor fr: uważa iż ten wybor bynaymniey niezmieni systematu lądowego — Także przyszedł rapport o kapitulacyi Almeidy. Okropny przypadek był przyczyną upadku tey twierdzy. Zapalony magazyn prochowy wyleciał na powietrze, przeszło 100 ludzi zabił a więcey ieszcze ranił. Strwożona osada broń złożyła. Głoszą że M. Mortier pogromił woysko hiszpańskie zostaiące pod dowodztwem Margrabiego Romana.

BERLIN d. 6 pazdziernika ( z Berlin Zusch ) Do pomnożenia klęsk monarchii pruskiey znalazła się ieszcze banda podpalaczow. Policya tey stolicy przedsiewzięła wszelkie srzodki ostrożności na zapobieżenia pożarom. Straże postawione są po ulicach a nawet na wieżach dla pilney baczności na przypadki. Domy podeyrzane przezieraią się i wcześnie zamknięte bydź powinny — Fałszerze papierow ieszcze nie są wysledzeni. Odkryto iedynie dwie ich fabryki w Wrocławiu i Glogowie — Dwor nasz z Kasselskim zgodził się ażeby mianowani z obustron kommisarze, w tey stolicy rozebrali i rozwiązali w Berlinie wszystkie spory zachodzące między Prusami a Westfalią. Traktat Tylżański będzie zasadą czynności tey kommisii — Woyska prus wschodnich, koło Królewca na popisy zgromadzone, pociągnęły na brzegi morza baltyckiego. Wszystkie obroty pokazuią iż woysko cwiczy się w sztuce odpierania morskich nieprzyiacioł, gdyby chcieli co przedsięwziąć przeciwko brzegom. Piechota, iazda i artylerya opatrzona iest ostremi ładunkami. Część iazdy stoiącey w odległych prowincyach ścią-

gnioną została w okolice Gumbina i Insterburga, zkąd łatwe w każdą stronę poruszenie.

Główna kwatera woysk fr: w Niemczech rozłożyła się iuż w Hannowerze. Woyska westfalskie ściągaią do obozu pod Cassel. Podobneż popisy maią się odbyć w połowie pazdziernika pod Dreznem. Regimenta fr zaymuiące Xięstwo Meklemburskie i brzegi Elby ścisle zamykaią ląd przeciwko kontrabandzie. Oprócz tey linii na brzegach, i kordonu koło granic naszych od Westfalii, król saski, na większe zniszczenie handlu ang. wydał wyrok, iż Saxonia należąc do systemmatu lądowego cierpieć niemoże handlu przeciwnego wyrokom Napoleona. Azatym wydał przepisy naysurowsze względem towarow ang i osadowych z ich ręki pochodzących. Nawet od produktow skonfiskowanych anglikom naznaczył cło nader wielkie. Wszystkie iednak towary, któreby przeszły przez linie celne fr, lub miały prawne świadectwa konsulow francuzkich, mogą bydź wprowadzone do Saxonii bez żadney opłaty—Fryderyk August powrócił z Pilnitz do Drezna. Rozumieią że ieszcze w tym roku poiedzie do Warszawy. Ludwik Napoleon naiął na przedmieściu Drezdeńskim pałac z ogrodem. Codzień tam czekaią przybycia z Teplitz.

Maxymilian Józef król bawarski d. 26 wydał edykt stanowiący nowy podział królestwa. Odstąpione kraie z iedney strony, nabyte Prowincye z drugiey, wcielone miasta i włości, dotąd udzielnem i będące posrzod państwa, wyciągały koniecznie nowego podziału Bawaryi. Cyrkuły te nazywaią się: Men, Rezat, Regen Dunay wyższy i niższy, Jller, Jser, Saltzach i Inn. Stolice tych 9 cyrkułow: Bayreuth, Anspach, Ratyzbona, Eichszted, Passau, Kempten, Munich, Saltzburg, Inspruck. Miasta handlowe Norymberga i Auspurg mieć będą udzielnych komisarzy. Z układow więc Paryzkich zyskał Maxymilian naycelnieyszą część Frankonii, bogate w sol a nawet i złoto Xięstwo Saltzburskie i piękną część od wyższey Austryi Inviertel. Stracił zas część Tyrolu, z dobremi winnicami posiadłości w Szwabii i Frankonii, co niewynosi 50iey części nabytych kraiow. Xięstwo Bayreuth zostanie ieszcze do pewnego czasu pod osobną administracyą skarbową. GL. Graf Wrede wyiechał z Auszpurga do Inviertel do Ried. Królewicz bawarski wyieżdza d. 18 lub 20 do Inspruck. Narzeczona Xcia Ludwika Xczka Teresa Saska Hildburghausen ma przybydź do Munich d. 10. Z powodu tego wesela poseł fr, gotuie się sprawić wielką ucztę. Poseł Drezdeński Einsidel tam udał się.

Mówią o znacznem powiększeniu wielkiego Xięstwa Bergu. Głoszą że w czasie przeiazdu Imperatora przez Dusseldorf do Hollandyi obiawiony będzie los tego Xięstwa. Na prowadzenie administracyi tego kraiu przyieżdza z Paryża Radzca stanu Angeli—Uważano że dawniey Monitor fr, ilekroć pisał o Jllyrii, zawsze mieścił te wiadomości pod artykułem o Francyi. teraz zaś postrzeżono że Jllirya ma swóy osóbny tytuł — Dnia 30 Graf Metternich przez Carlsrhue przeiechał spiesznie udaiąc się do Wiednia—W Xięstwie Weymarskim zniesiony był dotąd podział kraiu na część Weymar, Jena, Eysenach. Odtąd wszystkie te części składać będą iedno ciało—Od d. 1 stycznia 1811 Codex i konskrypcya będą wprowadzone do xięstwa Frankfurtskiego.

KOPPENHAGA d. 2 pazdziernika. (z Ham: Zusch:) W Helsingborgu spodziewaią się widzieć Królewicza Xcia Pontecorvo d. 14 tego miesiąca. Wielu cudzoziemcow ziechało do tego miasta. Wielka ambassada ma bydź wyprawiona ze Sztokolmu dla spotkania i przyięcia następcy tronu na granicach państwa szwedzkiego. Dnia 24 na kapitule nadzwyczayney orderow szwedzkich oświadczył Karol 13, że ieszcze d 21 sierpnia mianował Królewicza kawalerem orderu Serafickiego z prawem noszenia znakow orderu mieczowego i gwiazdy północney, iakoteż kawalerem wielkiego krzyża orderu miecza. Na teyże kapitule kawalerami miecza mianowani zostali GGMM. Debeln, Robert i Rosen. Ze Skanii donoszą, iż Xże Pontecorvo ma bydź wyniesiony do nieznaney dotąd w Szwecyi godności i urzędu Generalissimusa całey potęgi narodu szwedzkiego. Spodziewaią się obywatele tuteyszey stolicy iż Królewicz zaiedzie po drodze do Koppenhagi. Przyiechali do Sztokolmu G. Armfeldt, JP. Laiord i Hrabia Raczyński. Poseł szwedzki Oxenstiern na dworze naszym rezyduiący otrzymał ze Sztokolmu rozkaz wyiechać na spotkanie Królewicza, chociażby aż do Hamburga.

Korsarze duńscy nieprzestaią zadawać znacznych klęsk handlowi ang. Niedawno flotta kupiecka ang przechodziła przez Belt większy. Kiedy stanęła na noc pod Refsnos, pod zasłoną 4ch okrętow woiennych, korsarz duński Miller z nieustraszoną żadnem niebezpieczeństwem odwagą wpłynoł w pośrod tey flotty, liny iednego okrętu uciol i uprowadził, potym powrócił i 2gi statek tym sposobem zabrał i do portu szczęśliwie zaprowadził. Statki te były ładowne zbożem i innemi produktami baltyckich brzegow. Przeciwnie ieden statek duński zabrany przez anglikow z dziwną zręcznością uwolnił się od nieprzyiacioł potrafiwszy uwięzić 6ciu maytkow winem zmorzonych—W Irlandyi górnicy angielscy obieżdzaią srzodek tamecznego kraiu szukaiąc drogich kopalni.

RZYM d. 19 września. (z Frank: Alton:) Iak we Francyi tak i we Włoszech zabroniony iest wywoz przenicy za granicę. Wydane dawniey pozwolenia do wywozu cofnione i odebrane zostały—Podobnież na przykład Francyi rząd nasz zachęca wyrabianie cukru z winogron. W Luce przeznaczono nagrody 500 frankow dla tego kto tego roku wygotuie 100 funtow cukru winogronowego, a kto połowę tey illości wyrobi lub mniey, otrzyma 300 lub 200 frankow w stosowney proporcyi. Wyrokiem Napoleona wygnany iest cukier osadowy ze wszystkich szpitalow woyskowych; na mieysce iego używać maią obozy cukru winogronowego,

Dnia 4 w ciaśninie Messyńskiey zaszła dwugodzinna gonitwa między neapolitańską a angielską flotyllą. Dnia 5 nowe zaszły walki. Dwakroć nieprzyiaciel uderzył na linią neap: po dwakroć odparty cofnoł się pod swoie bateryę. Trzecikroć powrócili anglicy z całą swoią potęgą i bitwę z naywiększą natarczywością ponowili. Woysko lądowe cofnęło się z nad brze-

gu ażeby niebyło daremnie wystawione na ogień nieprzyiacielski. Fregata i trzy brygi ang stoiąc na czele flotylli przybliżyli się do linii neap. o wystrzał karabinowy. W tém otworzył się ogień straszliwy ze 200 harmat. Kartacze z obu stron gradem sypały się. Strzały nieprzyiacielskie gorcwały, neapolitańskie trafnieysze zmusiły anglikow do ustępu. Jeden bryg bardzo ucierpiał; 6 kanonierskich szalup niemogąc przez się żeglować przywiązane do drugich uprowadzone zostały. Flotylla neap. liczy iednego maytka zabitego i 6 szalup tudzież 5 statkow przewozowych uszkodzonych, oraz 9 ludzi z regimentu 101 liniowego ranionych i iednego oficera zabitego, lubo oni stali o 600 sążni od brzegu. Nieprzyiaciel daléko więcey ucierpieć musiał; gdyż przez 4 godziny wytrzymywał ogień neapolitański.

Kiedy te gonitwy w ciaśninie Sycyliyskiey ściągnęły powszechną uwagę, oswobodzona wyspa Corfu od napaści ang. obchodziła d. 15 sierpnia rocznicę imienin Napoleona. Na straży twierdzy i wyspy znayduią się korpus Imperatorskiey artyleryi i inżynierow oraz morskich ludzi, 2 regimenta liniowe 6 i 14, regiment włoski, regiment 7 wysp, batalion Ysenburg. oddziały strzelcow wschodnich i Albańczykow. te woyska ożywione naylepszym duchem zapewniaią państwu całość ważnego stanowiska. M. Marmont główną ma kwaterę w Laybach. Ten wodz formuie regimenta Kroatow i Dalmatow—Monitor fran. położył, że przez Turcyą wchodzi bardzo wiele towarow ang do Węgier—Z głębi Turcyi, gdzie teatr woienny, donoszą wiele sprzecznych wiadomości. Podług tych Sułtan miał już wyiechać z Adryanopola i wielkie posiłki miały przyciągnąć z Azyi.

WARSZAWA d. 13 pazdziernika. (z Warszaw: Hamb:) Pod dniem 7 ogłoszono tu rozkaz dzienny o odbytych przez naczelnego wodza popisach; pochwalona iest postawa, nauka i szykowność woyska warszawskiego. Xże Poniatowski zaświadczył przez ten rozkaz, że wszędzie woysko dało dowody wszystkiego tego co miłość kraiu natchnąć, a dobra chęci wytrwanie uskutecznić mogą—Prefekt departamentu Płockiego podał do publiczney wiadomości fundusz w Bankowie kościoła probostwa i szkoły przez Piotra Budowskiego, i czyn ten godnie uwielbił. Na gmachach iaśnieie ten napis,, Wieczna wdzięczności dla Napoleona W. pamiątka"—W pismach naszych wydano prywatne ostrzeżenie, iż znayduie się kompozycya metallow, blizko podobna do srebra z koloru wagi i tarcia na kamieniu probierskim, wynaleziona przez złotnika Berlińskiego Wolf i Argyrophanem nazwana, że chcący ustrzedź się oszukania powinien oddać na doświadczenia chemiczne lub menniczne ogniowe.

WILNO d. 12 pazdziernika. Dla dopełnienia gazety kładniemy biografią Mar: Macdonald Xcia Tarentu dowodzącego teraz korpusami fr: w Hiszpanii, Arragońskim i Katalońskim. Urodził się w Szkocyi 1766. Nieupatruiąc losu w oyczyznie przeniosł się do Francyi. R. 1784 został porucznikiem w legionie Maillebois przeznaczonym przeciwko Sztatuderowi. Ru 1787 przeszedłszy do służby fr: przypatrzył się całemu odmętowi rewolucyi fr: Ru 1793 mianowany generałem brygady odbył kampanie pod G. Pichegru. Ru 1794 i 1795 dzielnie popisał się w armii północney pod Comines, Warneton i Warvick. Szczegulniey dystyngwował się w czasie naiazdu Hollandyi Na czele udzielnego korpusu podbił Ostfryzią. Roku 1796 mianowany generałem dywizyi walczył w Niemczech i we Włoszech z równą chwałą; w burzliwych czasach zagrożony niebezpieczeństwem brał te kraie na świadectwo swoiego postępowania. Ru 1798 po zdobyciu państwa kościelnego został Gubernatorem Rzymskim; urządził tę Rzplitę, ustanowił konsulow z wielką okazałością; wywoływał duchy Brutusow, Cyncynnatow, Scypionow; organizował woysko rzymskie, ustanowił papierowe pieniądze, burźliwych Xży na wygnanie skazywać dozwolił rządowi republikańskiemu. Kiedy nowa woyna lądowa wybuchnęła, musiał ustępować z Rzymu przed przewyższaiącą potęgą G. Macka dowodzącego Neapolitanami. Lecz wkrótce zebrawszy siły odzyskał tę stolicę i przepędził G. Mack do kraiu neap. Potym pod G. Championet rozgromił całą potęgę nieprzyiaciela, i obioł komendę naczelną w Neapolu. Ru 1799, kiedy Suworow przyprowadził Rossyan na równiny Lombardyi i pasmém zwycięztw zagroził odcięciem woyska stoiącego w Neapolu, Macdonald urządził w tym kraiu korpusy insurgentow, ustalił Rzplitę Partonopeyską, rozsypał oddziały fr, z resztą woyska wyciągnoł na pomoc głównemu woysku fr: ustępuiącemu przed woyskiem Rossyyskim. A kiedy rozumiano że G. Macdonald odcięty i otoczony, tegoż czasu z dziwną śmiałością poszedł w tył związkowych. Dnia 21 czerwca odparł lewe ich skrzydło. Dnia 15 pod Palcencyą stoczył walną bitwę z woyskami związkowemi. Z niesłychaném męstwem i uporem 3 dni walczył; okryty ranami oddał zwycięztwo Głowi Suworow. Jednak trafił uprowadzić woysko przez Appenin i połączyć się z głównym woyskiem fr. Ta bitwa nad Trebią, iedna z nayzaciętszych i naykrwawszych równy czyni zaszczyt zwyciężonemu iak wielki honor przyniosła zwycięzcy. Tegoż roku d. 9 list. dowodził w Versailles, powściągnoł zuchwałych Jakobinow i dzielnie dopomogł rewolucyi, która dnia tego wyniosła Napoleona. R. 1800 dowodził woyskiem odwodowym w Szwaycarach. R. 1801 odbył naytrudnieyszą kampanią w górach Gryzońskich. Z dziwną wytrwałością i poświęceniem się przebył żyłnierz 6ociomilowe pasmo gór, przepaści, i wąwozow. Potym był ministrem pełnomocnym na dworze duńskim. R. 1803 został officerem legii honorowey. Kiedy spisek wygnańcow Pichegru i Georges uknowany na życie konsula dał godność Imperatorską Napoleonwi, Macdonald przestał bydz czynnym. Ru przeszłego powołany do woyska włoskiego dzielnie wsparł Vice-króla pędząc armią austr: AX. Jana aż do srzodka Węgier. W bitwie dwudniowey pod Wagran z 60 działami złamał kolumny nieprzyiacielskie, przyłożył się do zwycięztwa i zyskał laskę marszałkowską, Xięstwo Tarentu, i 100 t. intraty. Teraz dowodzi w Górach Katalońskich przeciwko rokoszanom hiszpańskim; obléga Tortozę, i zamyka Tarragonę maiąc zdobywać Walencyą.

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey—